

Pinigų plovimo prevencijos kompetencijų centras

2026 m. gegužės 28 d.

Vilnius

Dėl galimo grynujų pinigų panaudojimo pinigų plovimo ir teroristų finansavimo tikslais

Ižanga

Pinigų plovimo prevencijos kompetencijų centras (toliau – AML Centras) yra pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo. Nuo 2021 m. telkia viešojo ir privataus sektorių atstovus stiprinant pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos sistemą.

Kviesdami atvirai diskutuoti ir skatindami dialogą tarp viešojo ir privataus sektorių atstovų, aktyviai prisidedame prie darbuotojų kompetencijų pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos (toliau – PPTFP) srityje gilinimo. Didžiuojamės sukūrę platformą efektyviai reaguojant į nuolatinius pokyčius ir iš to išskylančias pinigų plovimo rizikas.

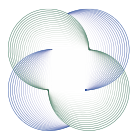
Atkreipdami dėmesį į viešojoje erdvėje pastaruoju metu pakartotinai svarstomus klausimus bei diskusijas, susijusias su atsiskaitymų grynaisiais pinigais ribos nustatymu bei iš to kylančią PPTF riziką. Įgyvendindami AML Centro tikslą atlikti vertinimus ir analizes bei parengti gaires, ir rekomendacijas tobulinant PPTF prevencijos sistemą, šiuo dokumentu siekiame pristatyti pirminius pastebėjimus ir rekomendacijas dėl minėtų rizikų tinkamo valdymo.

Pažymime, kad AML Centras, išreišdamas poziciją dėl grynujų pinigų panaudojimo atsiskaitymams, visapusiškai palaiko fizinių asmenų teisę į privatumą ir mokėjimų formos bei kanalo pasirinkimą. Skatiname užtikrinti prieigą prie finansų sistemos bei lygias galimybes naudotis finansinėmis paslaugomis. Savo poziciją išimtinai grindžiame sukauptomis ekspertinėmis PPTFP srities žiniomis ir poreikiu atliepti dar neišdiskutuotus su PPTF rizikomis susijusius klausimus.

Atsižvelgdami į geriausias pasaulyje taikomas praktikas, Lietuvos ir užsienio ekspertų rekomendacijomis bei Finansinių veiksmų darbo grupės prieš pinigų plovimą pastebėjimais (toliau – FATF). Remiantis minėtais subjektais išreiškiame šią poziciją dėl rizikų, susijusių su grynujų pinigų panaudojimu PPTF tikslais.

Kontekstas

Pasaulinius gerosios praktikos standartus nustatančios organizacijos vieningai sutaria, kad efektyvi PPTFP politika ir priemonės yra stabilios pasaulinės finansų sistemos pagrindas. Tarptautinis valiutos fondas (toliau – TVF) yra pabrėžęs, jog pinigų plovimas, teroristų finansavimas ir prekyba masinio naikinimo ginklais yra nusikaltimai, turintys ekonominį

poveikį – jie kelia grėsmę šalies finansų sistemos stabilumui ir nepriklausomumui, kenkia tarptautinei šalies reputacijai ir gali sąlygoti korespondentinių bankinių santykių netekimą. 2024 m. Interpolo atlikta strateginė analizė nustatė, kad pinigų plovimas yra antra globali grėsmė^[08] po prekybos narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis.¹

Vis dėlto nors tarptautinės organizacijos įvardija informacinių technologijų plėtrą, kaip vieną iš pagrindinių iššūkių katalizatorių, grynujų pinigų panaudojimas pinigų plovimo schemose ir toliau išlieka pasaulinio masto problema, su kuria susiduria ir Lietuva. Anonimiškumas, didelis likvidumas ir universalus panaudojimo galimybės neretu atveju yra siejamos su technologiniais sprendimais ir inkorporuojamos į pinigų plovimo schemas (žr. grynujų pinigų sąsajos su kripto turtu).

Operacijos grynaisiais pinigais pačios savaime nepalieka atsekamo/audituojamo pėdsako, dėl ko teisėsaugos ir priežiūros institucijos bei privataus sektoriaus subjektų paskirti už PPTF prevencinių priemonių taikymą atsakingi darbuotojai susiduria su iššūkiais nustatant lėšų kilmę, jų tikrąjį savininką ir judėjimo kelią. Dėl šių savybių gryniesiems pinigams tebėra itin patrauklūs nusikaltėliams, siekiantiems įlieti neteisėtu būdu įgytas lėšas į finansų sistemą ir šalies ekonomiką bei tuo pat metu išlikti nepastebėtiems.

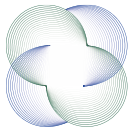
Daugelis atliktų mokslinių tyrimų rodo, kad operacijų grynaisiais pinigais ribojimas mažina galimybes įnešti neteisėtu būdu įgytus pinigus į finansų sistemą. Be to, pastebėtina, kad šalutiniai poveikiai sietini su operacijų grynaisiais didelių sumų atsiskaitymams ribojimu yra nežymūs. Pvz., Harvardo universiteto ir Royal United Services Institute (toliau – RUSI² specialiojo leidinio autorių teigimu^[09], įvertinus mokėjimų duomenis bei apklausas įvairiose valstybėse, darytina išvada, kad mokėjimuose grynaisiais dominuoja mažos ir labai mažos sumos. Grynujų pinigų panaudojimas didelės vertės atsiskaitymuose, nors ir gali būti pagrįstas, yra veikiau išimtis^[09] iš įprastinių vartotojų įpročių. Tad, darytina išvada, kad griežtinanti priemonė (ribojimas) paliečia itin siaurą asmenų ir situacijų spektrą, tačiau yra svarbi ir diskutuotina veiksminga pinigų plovimo prevencijos kontekste.

PPTFP priemonės ES: naujuoju teisės aktų paketu įvedamų pokyčių priežastys

Direktyva (ES) 2015/849 (toliau – Penktoji AML direktyva) buvo siekiama mažinti atsiskaitymų didelėmis grynujų pinigų sumomis keliamą PPTF riziką. Tuo tikslu asmenys, prekiaujantys prekėmis, jeigu jie atlieka arba gauna didesnius nei 10 000 EUR mokėjimus grynaisiais pinigais, tapo priskirti įpareigotiesiems subjektams. Pastarieji – fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie pagal PPTFP įstatymą privalo taikyti PPTFP priemones – pvz., nustatyti kliento tapatybę. Toks požiūris pasirodė esąs neveiksmingas, nes buvo prastai suprantami

---

² P. Sands, H. Campbell, T. Keatinge and B. Weisman. “Limiting the use of cash for big purchases. Assessing the Case for Uniform Cash Thresholds”, 2017, RUSI and Harvard Kennedy School Mossovar-Rahmani Center for Business and Government, prieiga per URL: [80_limiting.cash.pdf](#):

ir taikomi PPTFP reikalavimai. Finansinės žvalgybos padaliniams (toliau – FŽP) buvo pranešama tik apie nedidelį skaičių įtartinų sandorių³.

Vienas iš naujausių tokios situacijos pavyzdžių – Nyderlandų Karalystėje pasiektas susitarimas tarp teisėsaugos ir mados namų Louis Vuitton. Viešųjų šaltinių duomenimis, buvo sutarta sumokėti apie pusės milijono eurų dydžio baudą už tai, jog mados namų padalinys Nyderlanduose netaikė PPTFP priemonių. Dėl minėtų prevencijos spragų per 2021–2023 metus vienas konkrečiai neįvardintas klientas tariamai išleido apie du milijonus eurų neteisėtą būdu įgytų grynųjų pinigų prabangos prekėms, kurias vėliau išgabeno į Kiniją, tokiu būdu bandydamas legalizuoti lėšas⁴.

Prabangos prekių gamintoja, šiuo atveju, pateko į įpareigotųjų subjektų apibrėžimą, nes atsiskaitymai didelėmis sumomis vyko grynaisiais. Praktika rodo, kad tada, kai operacijos vykdomos grynaisiais pinigais, net ir patyrusiems specialistams nustatyti lėšų kilmę yra sudėtinga. Taip yra todėl, kad gryniesiems pinigais iš asmens asmeniui yra perduodami fiziškai, o jų kelias nėra fiksuojamas elektroninėmis priemonėmis. Pardavėjas, kurio profesinė sritis yra orientuota į prekių/produktų sukūrimą bei pardavimą, labai dažnu atveju neturi žinių, patirties ir resursų tinkamai įgyvendinti savo įstatyme numatytą pareigą. Tad, toks reikalavimas gali būti laikomas pertekliniu, jeigu nebūtų atsižvelgta į sumos dydį.

Minėtas Nyderlandų pavyzdys yra išskirtinis, tačiau jis nelaikytinas išimtimi iš taisyklės, o veikia – jos patvirtinimu. Rinkoje egzistuoja plati didelės vertės kasdienių prekių ir paslaugų pasiūla. Vadovaujantis Penktosios AML direktyvos nuostatomis, gamintojai ir prekybininkai ir kitais atvejais taptų įpareigotaisiais subjektais, jei vienos ar kelių tarpusavyje susijusių operacijų suma, atsiskaitant grynaisiais pinigais už teikiamas prekes ar paslaugas, viršytų 10 000 eurų, nepriklausomai nuo šių prekių ar paslaugų pobūdžio. Tokiu būdu labai platus subjektų ratas tampa įpareigotaisiais subjektais, turinčiais prievolę užtikrinti PPTFP priemonių įgyvendinimą bei pranešimo apie įtartinas operacijas FŽP pareigą.

Aktualumas (praktiniai grynųjų panaudojimo pinigų plovimo schemose pavyzdžiai)

Dėl išvardintų priežasčių gryniesiems pinigais yra svarbūs pinigų plovimo procese, kuris supaprastintai apibrėžiamas, kaip nelegalių pajamų kilmės maskavimas⁵. Pinigų plovimas visada turi pirminį nusikaltimą, kuris „padėjo“ sugeneruoti neteisėtas lėšas. Tokie pirminiai nusikaltimai pinigų plovimui (predikatai), kaip narkotikų prekyba⁶, seksualinės⁷ ir kitos

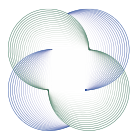
³ 2024 gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (ES) 2024/1624 “Dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui prevencijos”, prieiga per URL: [L_202401624LT.000101.fmx.xml](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1624/oj), patikrinta: [2026-03-30].

⁴ AP News. “Louis Vuitton’s Dutch arm agrees to pay 500,000 euros to settle a money laundering case”, 2026-02-12, prieiga per URL: <https://apnews.com/article/louis-vuitton-netherlands-money-laundering-ce0dc7ce3295b042cc1ca7a451c5c41f>, peržiūrėta: [2026-03-30].

⁵ United Nations (1988) *United Nations Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances*. Vienna, 20 December 1988. UN Doc. E/CONF.82/15. Prieiga per internetą: https://www.unodc.org/pdf/convention_1988_en.pdf

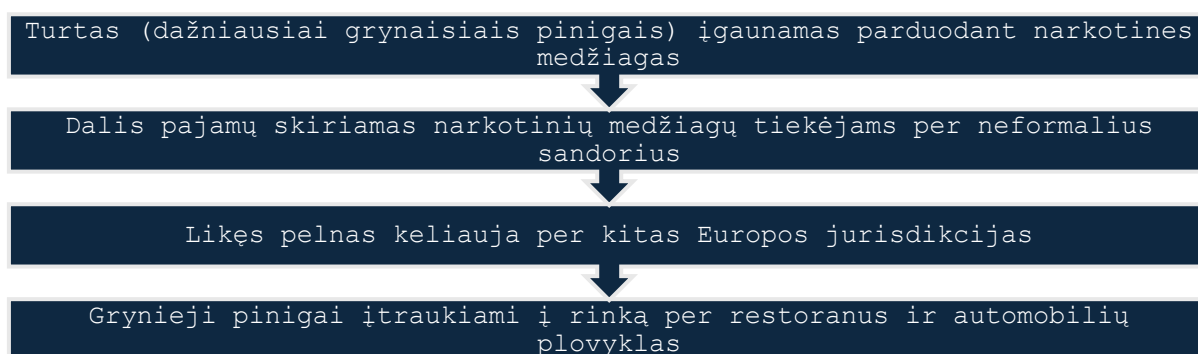
⁶ Sands, P. 2016. Making it Harder for the Bad Guys: The Case for Eliminating High Denomination Notes. *M-RCBG Associate Working Paper Series*, 52, 1-64.

⁷ Voorhout, JEBC. Combatting Human Trafficking Holistically through Proactive Financial Investigations. *Journal of International Criminal Justice*, 18, 87-106.

uždraustos veikos itin dažnai generuoja lėšas būtent grynaisiais. Tad, gryniesi pinigai tampa mediumu tarp pažeidėjo ir paslaugų gavėjo arba nukentėjusiojo.

Vienas iš paminėtų ryškiausių pavyzdžių tai 2023 m. Europol, Eurojust ir kitų Europos valstybių teisėsaugos institucijų vykdyta operacija pavadinimu „Eureka“. Italijos mafijos sindikatas „Ndrangheta“ vykdė pinigų plovimą, panaudodamas grynuosius. Šioje schemeje būdavo plaunamos pajamos iš narkotinių medžiagų prekybos. Narkotinių medžiagų vartotojai už paslaugas dažniausiai atsiskaitydavo grynaisiais pinigais. Tuomet dalis pajamų keliaudavo į narkotinių medžiagų tiekėjus per neformalius sandorius, dar kitaip vadinama *hawala* sistema. Vykdamas neformalius sandorius yra išsprendžiama pinigų keliavimo iš vienos jurisdikcijos į kitą, problema. Likusius grynuosius pinigus žemesni kastos nariai gabendavo per valstybines sienas. Šie pinigai buvo įtraukiami į restoranų veiklą Prancūzijoje ir automobilių plovyklas Vokietijoje⁸. Žemiau pateikiama šios schemos supaprastinta struktūra:

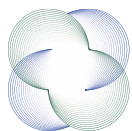

1 pav. 'Ndrangheta' pinigų plovimo schema remiantis Riccardi ir Reuter 2024.

Neteisėtai įgytas turtas, pagal nurodytą schemą, gali būti toliau sluoksniuojamas įtraukiant papildomas transakcijas, subjektus arba kitas jurisdikcijas. Kuo daugiau dedamųjų yra pinigų plovimo schemeje, tuo labiau yra maskuojami pinigų judėjimo keliai, kad būtų galima realizuoti įgytą turtą.

Pažymėtina, kad gryniesi pinigai pasitelkiami įvairiuose pinigų plovimo schemų etapuose. Dažniausiai nustatomi metodai apima lėšų struktūravimą, kai gryniesi pinigai dalimis įnešami į sąskaitas finansų įstaigose, siekiant išvengti pranešimo apie įtartiną finansinę veiklą. Taip pat verta paminėti pinigų mulų naudojimą, teisėtai įgytų ir nusikalstamu būdu gautų lėšų sumaišymą, pinigų kurjerių veiksmus gabenant grynuosius per valstybių sienas, prabangos prekių įsigijimą ir jų perpardavimą bei kitus būdus. Grynujų pinigų naudojimas yra tik viena iš priemonių sudėtingose pinigų plovimo schemeose, tačiau ji atlieka itin svarbų vaidmenį – daugeliu atvejų tai yra pagrindinis lėšų įvedimo į finansų sistemą kanalas, nuo kurio prasideda tolesnis pinigų plovimo schemos vystymas.

⁸ Riccardi, M. ir Reuter, P. 2024. The varieties of Money Laundering and the Determinants of Offender Choices. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 30, 333-358.

Kodėl 10 tūkst. eurų ir didesnės pinigų sumos grynaisiais yra laikytinos rizikingomis?

Operacijos santykinai nedidelėmis sumomis vykdomos nuolat, o jų kasdien atliekama milijonai. Didžioji dalis mokėjimų, atliekamų atsiskaitant grynaisiais pinigais, yra už vartotojams nuolat reikalingas prekes ir paslaugas. Tik nedidelė šių operacijų dalis yra susijusi su neteisėtos kilmės lėšomis, todėl įprastai laikoma, kad tokie mokėjimai kelia žemą PPTF riziką.

Tuo tarpu didelės vertės mokėjimai nėra kasdieniai ir paprastai atliekami ne impulsyviai, o iš anksto įvertinus sandorio sąlygas. Tokiais atvejais įsigyjamos prekės ir paslaugos dažniausiai nėra suvartojamojo pobūdžio, bet pasižymi išliekamąja verte. Pavyzdžiui, įsigyjant šeimos automobilį, numatoma juo naudotis ne vienerius metus; atliekant būsto įrengimo ar remonto darbus tikimasi, kad jų rezultatai išliks bent artimiausius penkerius ar dešimt metų; įsigyjant prabangos prekes ar meno kūrinius, tikėtina, kad jie išlaikys vertę ir ilguoju laikotarpiu.

Minėti sandoriai yra patrauklūs ne tik sąžiningiems, teisės aktų besilaikantiems asmenims, bet ir nusikalstamą veiklą vykdančioms subjektams. Pastarieji, gaudami pajamas iš neteisėtų šaltinių ir siekdami jas legalizuoti, vengia atsiskaitymo būdų, leidžiančių nustatyti lėšų kilmę ir judėjimą. Atsiskaitymai grynaisiais pinigais savo esme neužtikrina pakankamo skaidrumo, nes nėra objektyvių galimybių nustatyti, ar naudojami banknotai buvo gauti teisėtu ar neteisėtu būdu,

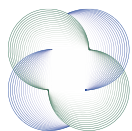
Atsižvelgiant į tai, atsiskaitymai grynaisiais pinigais laikytini mažiau skaidriais ir susijusiais su didesne PPTF rizika. Didėjant atsiskaitymo grynaisiais pinigais sumai, proporcingai didėja ir rizika, kad neteisėtos kilmės lėšos bus integruotos į teisėtą finansinę sistemą. Tai apsunkina PPTF įstatymo įpareigotiems subjektams, kuriems nustatyta pareiga atlikti operacijų stebėseną, aiškintis lėšų kilmę bei pranešti apie įtartinas pinigines operacijas ar sandorius.

Ar 10 tūkst. Eurų suma yra laikytina optimaliu ir neberizikingu barjeru atsiskaitymams grynaisiais pinigais?

ES pabrėžia būtinybę nustatyti visoje Sąjungoje taikomą 10 tūkst. eurų ribą⁹, kad nuo šios sumos atsiskaitymai grynaisiais pinigais būtų laikytini didelės vertės sandoriais, su kuriais siejama didesnė pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizika. Vis dėlto ši 10 tūkst. eurų riba laikytina veikiau kompromisu nei universaliu standartu. Pats sumos dydis savaime nei sumažina, nei eliminuoja rizikų – priešingai, jis veikia kaip viena iš kompleksinės pinigų plovimo prevencijos sistemos dalių.

Svarbu pažymėti, kad yra numatyta galimybė valstybėms narėms nusistatyti žemesnes ribines vertes ar taikyti griežtesnes nuostatas. Ši išlyga yra itin reikšminga, nes leidžia atsižvelgti į skirtingas nacionalines pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikas. Valstybės šias rizikas identifikuoja reguliariai atlikdamos nacionalinius pinigų plovimo ir teroristų

⁹ Žr. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1624 dėl pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos (Anti-Money Laundering Regulation, AMLR) nuostatas.

finansavimo rizikos vertinimus. Prevencijos sistema grindžiama rizikos valdymo principu, kuriuo siekiama ne visiškai eliminuoti riziką, o ją tinkamai suvaldyti. Todėl natūralu, kad skirtingos valstybės gali taikyti nevienodo griežtumo priemonės.

Lietuvos 2019-2022 m. nacionalinio rizikos vertinimo (NRV) ataskaitoje pažymima, kad lyginant su kitų 27 ES šalių vidurkiu, Lietuvoje vis dar egzistuoja didelė šešėlinė ekonomika. Grynujų pinigų, kaip pagrindinio mokėjimo būdo paplitimas kartu su didėjančiu virtualiųjų valiutų ir kripto turto naudojimu, lemia anonimiškumą ir kelia PPTF riziką. NRV įvardijama, kad grėsmių, pažeidžiamumo ir bendro rizikos vertinime prekyba atsiskaitant grynaisiais, susiduria su labai didele pinigų plovimo ir teroristų finansavimo grėsme. Bendrasis rizikos lygis didelis, kurio įvertis yra (2.8/4), o tai rodo, kad yra būtinos griežtos priemonės.

Grynujų pinigų sąsajos su kripto turtu ir iš to kylančios rizikos

Atsižvelgdama į pinigų plovimo rizikas, susijusias su besivystančiomis technologijomis ir gerai pažįstamais nusistovėjusiais metodais, FATF atkreipia dėmesį, kad nusikaltėliai yra prisitaikę prie technologijų raidos. Šiuo metu egzistuoja hibridinės pinigų plovimo schemas, kurias sudėtingiau atsekti tiek pinigų plovimo prevencijos specialistams, tiek teisėsaugos pareigūnams¹⁰.

Naujausioje ataskaitoje¹¹ FATF pažymi, kad nusikaltėliai, o ypač prekeiviai narkotinėmis medžiagomis, teroristų finansavimu užsiimantys asmenys bei kibernetiniai nusikaltėliai, naudojami stabiliosiomis kriptovaliutomis ir kitu kripto turtu. Tuo pat metu pažeidėjai ir toliau remiasi tradiciniais finansavimosi ir pinigų plovimo metodais, įskaitant grynujų panaudojimą. Atkreiptinas dėmesys ir į FATF išskirtus neįprastos finansinės veiklos ir PP/TF rizikos indikatorius, kurie siejami su grynaisiais pinigais.

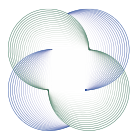
Šiame kontekste, svarbu paminėti, kad paslaugų tiekėjai, sudarantys galimybę klientams iškeisti grynuosius pinigus į kriptovaliutas, yra plačiai paplitę visame pasaulyje, įskaitant Europos Sąjungos valstybes. Jie gali apdoroti itin dideles pinigų sumas, todėl klaidinga prielaida, kad pastarųjų reikšmė nėra svarbi. Pavyzdžiui, blokų grandinės analizės įmonės „Crystal“¹² duomenimis, grynujų pinigų į kriptovaliutas keitimo paslaugų teikėjai Honkonge – neretai apibūdinami kaip grynujų pinigų kioskai arba kriptovaliutų nebiržinės (OTC) prekybos vietos. Per 2024 m. buvo įvykdyta sandorių grynaisiais pinigais už daugiau nei 2,5 mlrd. JAV dolerių.

Stebimi nusikaltėlių veikimo būdai (lot. *modus operandi*) iliustruoja tendenciją ne atsisakyti senų metodų, o juos tobulinti, į pinigų plovimo schemas įtraukiant naujus technologinius elementus. Tokiu būdu kripto turtas ne konkuruoja su *fiat* valiutomis, o jas papildo. Veikimo schemose transformuojant neteisėtos kilmės turtą iš vienos formos į kitą, kripto turtas veikia, kaip viena iš dedamųjų, didinant anonimiškumą ir slepiant tikrąją kilmę.

¹⁰ Svarbu paminėti, kad tais atvejais, kai sukčiavimo schemomis užsiimantys nusikaltėliai iš savo aukų sumas išvilioja grynaisiais, dėl anksčiau minėtų priežasčių, turto atgavimo procesai tampa itin sudėtingi.

¹¹ [targeted-report-on-stablecoins-and-unhosted-wallets.pdf.coredownload.inline.pdf](#)

¹² Crystal Intelligence. [Compliance Blind Spots: Cash-to-Crypto Financial Crime Risks](#)

Rekomendacijos

Gerosios praktikos pavyzdžiai rodo¹³, kad viena efektyviausių pinigų plovimo prevencijos priemonių yra finansinių paslaugų prieinamumo didinimas, sudarant sąlygas asmenims saugiai laikyti, valdyti ir naudoti savo lėšas formalioje finansų sistemoje. Finansinė įtrauktis mažina paskatas naudotis neoficialiais atsiskaitymo kanalais, didina mokėjimų skaidrumą ir kartu riboja galimybes neteisėtos kilmės lėšoms patekti į teisėtą ekonominę apyvartą. Prieinamos mokėjimo sąskaitos, elektroninių mokėjimų priemonės bei kitos reguliuojamos finansinės paslaugos sudaro prielaidas efektyvesniam sandorių atsekamumui, o tai reikšmingai prisideda prie pinigų plovimo ir kitų finansinių nusikaltimų prevencijos.

Grynųjų pinigų operacijos išlieka reikšmingos kasdienybėje, dėl mažų sumų atsiskaitymuose ar riboto finansinių paslaugų prieinamumo situacijose. Vis dėlto grynųjų pinigų naudojimas kelia didesnes rizikas dėl ribotų galimybių užtikrinti sandorių skaidrumą ir kontrolę. Vis dėlto didelių grynųjų pinigų sumų laikymas savaime nėra tapatus pirkimo–pardavimo sandoriams pinigų plovimo rizikos kontekste, kadangi skirtingos veiklos formos pasižymi nevienodu rizikos lygiu ir reikalauja proporcingų reguliacinių priemonių.

Siekiant atitikti tarptautinius standartus bei užtikrinti asmenų apsaugą nuo sukčiavimo rizikų ir atsižvelgti į nacionalinio rizikos vertinimo rezultatus yra tikslinga taikyti griežtesnį požiūrį į didelės vertės grynųjų pinigų operacijų ribojimą. Kartu itin svarbu užtikrinti, kad ribojamosios priemonės būtų proporcingos, nepažeistų teisėtų vartotojų interesų ir būtų derinamos su alternatyvių, saugių bei prieinamų mokėjimo priemonių plėtra. Tokiu būdu būtų sudaromos sąlygos mažinti šešėlinės ekonomikos mastą, stiprinant pasitikėjimą finansų sistema ir didinant bendrą valstybės atsparumą finansiniams nusikaltimams.

---

¹³ Pvz., Kanadoje nuo 200 m. stebimas grynųjų pinigų panaudojimo atsiskaitymuose mažėjimas. 2023 metų duomenimis, Kanadoje gryniesiems pinigams buvo ketvirtas pagal populiarumą metodas atsiskaitymams ir sudarė 11 proc. visų mokėjimų skaičiaus (Payments Canada 2024, p. 38-41). Kitas paminėtinas pavyzdys - Singapūras. 2024 metais 55,14 mln. Singapūro dolerių buvo išgryninti per bankomatus, tuo tarpu kiti mokėjimo būdai sudarė 151,43 mln. singapūro dolerių (Monetary authority of Singapore 2024, p. 1). Mastercard duomenimis, 92 proc. singapūriečių naudojo virtualią prieigą mokėjimams, o gryniesiems sudarė 13 proc. POS mokėjimų (Worldpay 2025, p. 61).